

แบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล
ตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี 2562
ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ตัวชี้วัดที่ 1.7.1
ระดับความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบล ปี 2566 – 2570
ฉบับปรับปรุงปี 2567

สารบัญ

หน้า

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

1. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	5
1.1 เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	5
1.2 ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	13
1.3 สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	17
1.4 สินค้าเกษตรที่สำคัญ	17
1.4.1 ชนิดสินค้า : ข้าว	17
1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	17
2) ปริมาณการผลิต	21
3) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	22
4) ปฏิทินการเพาะปลูก	22
5) ต้นทุนการผลิต	23
6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	24
7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	24
1.4.2 ชนิดสินค้า : กล้วยน้ำว้า	25
1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	25
2) ปริมาณการผลิต	25
3) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	26
4) ปฏิทินการเพาะปลูก	29
5) ต้นทุนการผลิต	29
6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	30
7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	30
2. ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ปัญหา	31
3. การจัดทำ TOWS Matrix	32

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	5
ตารางที่ 2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	6
ตารางที่ 3 แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	7
ตารางที่ 4 แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	8
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	9
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบางไทร	9
ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	10
ตารางที่ 8 แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ประมง	12
ตารางที่ 9 แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ประมง ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	12
ตารางที่ 10 แสดงทรัพยากรดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	13
ตารางที่ 11 แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบางไทร	17
ตารางที่ 12 แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	18
ตารางที่ 13 แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	19
ตารางที่ 14 แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	21
ตารางที่ 15 แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	23
ตารางที่ 16 แสดง Smart Farmer ต้นแบบ ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	24
ตารางที่ 17 แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	25
ตารางที่ 18 แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	25
ตารางที่ 19 แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	29
ตารางที่ 20 แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	31
ตารางที่ 21 แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	32

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	5
ภาพที่ 2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	6
ภาพที่ 3 แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	7
ภาพที่ 4 แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	8
ภาพที่ 5 แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	13
ภาพที่ 6 แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	14
ภาพที่ 7 แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	15
ภาพที่ 8 แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	15
ภาพที่ 9 แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	16
ภาพที่ 10 แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	16
ภาพที่ 11 แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบางไทร	17
ภาพที่ 12 แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลบางไทร	18
ภาพที่ 13 แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	19
ภาพที่ 14 แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	20
ภาพที่ 15 แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	20
ภาพที่ 16 แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	21
ภาพที่ 17 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ในตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	22
ภาพที่ 18 แสดงวิธีการตลาด ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	24
ภาพที่ 19 แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	26
ภาพที่ 20 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า ในตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	26
ภาพที่ 21 แสดงวิธีการตลาด ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร	30
ภาพที่ 22 แสดงแหล่งรับซื้อกล้วยน้ำว้า ตำบลบางไทร	30

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลบางไทร

1. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

1.1 เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

1) เกษตรกร

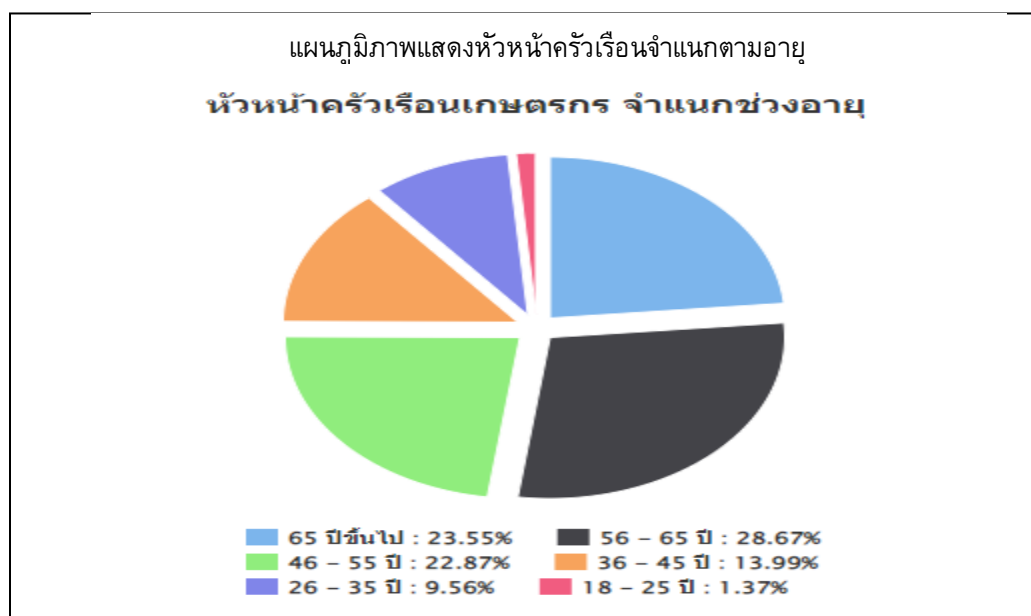
(1) ครุว์เรือนเกษตรกร

ตำบลบางไทร มีครุว์เรือนเกษตรกร จำนวน 293 ครุว์เรือน โดยมีหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร อายุระหว่าง 56 - 65 ปี จำนวน 84 ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ 28.67 รองลงมาอายุ 65 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.55 และอายุระหว่าง 46 - 55 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.87 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครุว์เรือน	ร้อยละ
65 ปีขึ้นไป	69	23.55
56 - 65 ปี	84	28.67
46 - 55 ปี	67	22.87
36 - 45 ปี	41	13.99
26 - 35 ปี	28	9.56
18 - 25 ปี	4	1.37
รวม	293	100

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2566)

ภาพที่ 1 แสดงหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2566)

(2) ลักษณะการประกอบอาชีพ

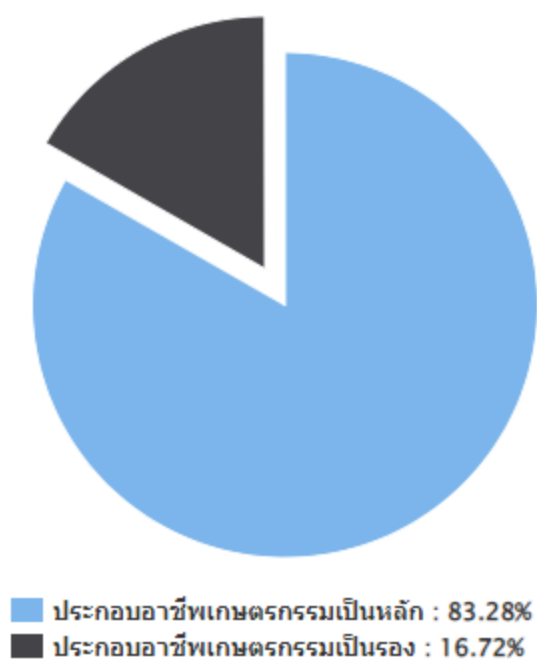
ตำบลบางไทร มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน 244 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 83.25 และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน 49 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.72

ตารางที่ 2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	244	83.25
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	49	16.72

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 2566)

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2566)

(3) ลักษณะการถือครองที่ดิน

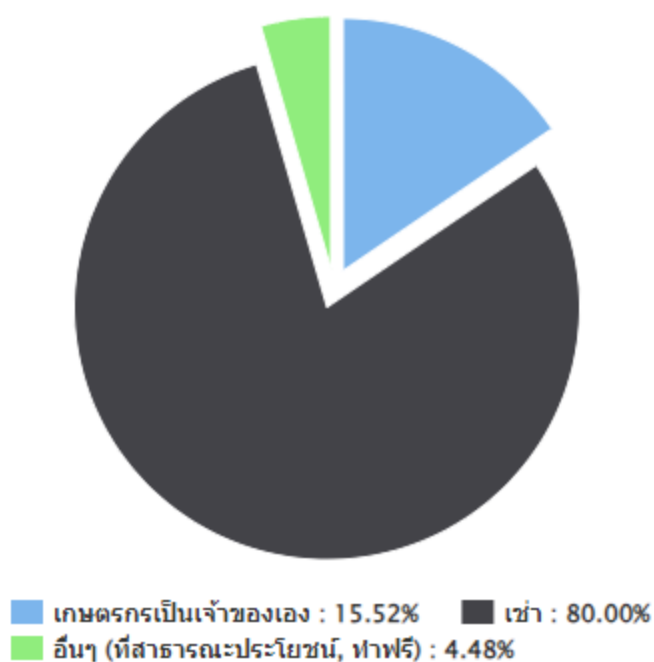
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลบางไทร ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นผู้เช่า จำนวน 232 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือเป็นเจ้าของ จำนวน 45 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 15.52 และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน 13 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.48 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	45	15.52
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	13	4.48
เช่า	232	80

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2566)

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ 3 แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2566)

(4) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

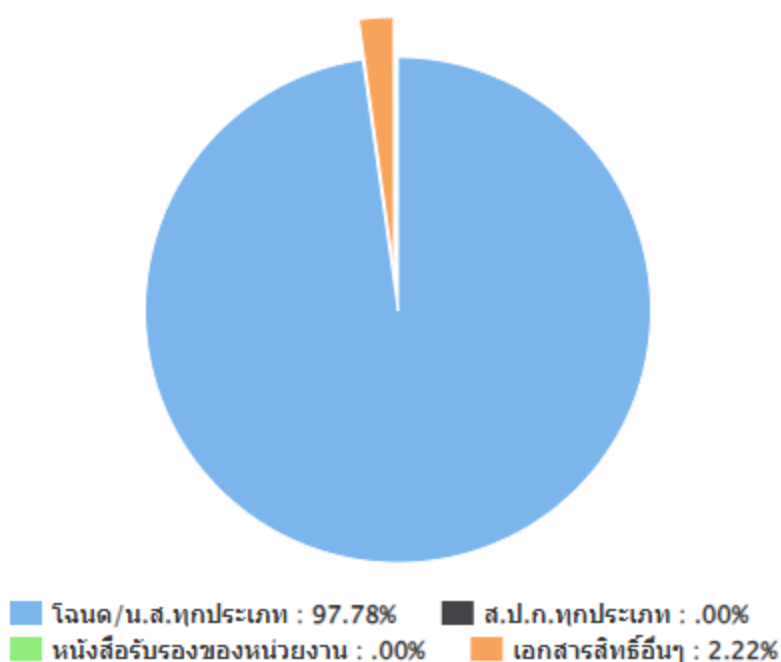
เกษตรกรตำบลบางไทร มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน 44 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 97.78 รองลงมาคือ เอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน 1 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.22 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
44	-	-	1	45

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2566)

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ 4 แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2566)

2) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(1) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลบางไทร มี กลุ่มยุวเกษตรกร 1 กลุ่ม สมาชิก 10 ราย วิสาหกิจชุมชน 5 แห่ง สมาชิก 39 ราย

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	1	7	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	1	10	1	8	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-	-	1	9	-	-	-	-
8	-	-	-	-	-	-	1	8	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	-	1	7	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1	20	5	39	-	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 2567)

3) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลบางไทร มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำ

ตำบล 1 ศูนย์

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศศปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยี ด้านการ พัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
รวมตำบล	-	-	-	-	1	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1	-	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 2567)

(1) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลบางไทร มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน 22 คน โดยมีหมอดินอาสาจำนวนมากที่สุด จำนวน 11 ราย รองลงมาคือเกษตรหมู่บ้าน 10 ราย และครูบัญชีอาสา จำนวน 1 ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางราย ทำหน้าที่อาสามากกว่า 1 หน้าที่

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
1	-	-	-	-	1	1	-	-	-
2	-	-	-	-	2	1	-	-	-
3	-	1	-	-	1	1	-	-	-
4	-	-	-	-	2	1	-	-	-
5	-	-	-	-	-	1	-	-	-
6	-	-	-	-	1	1	-	-	-
7	-	-	-	-	1	1	-	-	-
8	-	-	-	-	1	1	-	-	-
9	-	-	-	-	1	1	-	-	-
10	-	-	-	-	1	1	-	-	-
รวม	-	1	-	-	6	10	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 2567)

(2) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลบางไทร มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลบางไทร มีประชาชนชาวบ้านจำนวน - คน

(3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลช้างใหญ่

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสมพงษ์ หอมหวล

บ้านเลขที่ 60 หมู่ที่ 1 ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานการณ์ของพื้นที่ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลช้างใหญ่ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2565 เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน ในการผลิตสินค้าเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต โดยยึดแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม การมีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน ในอาชีพการเกษตรต่อไป

แนวทางการพัฒนา :

- ปรับปรุงและพัฒนาฐานการเรียนรู้มุ่งสู่การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผลิตตามความต้องการของตลาด
- พัฒนาศูนย์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้านการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง บัญชีครัวเรือน
- ขยายเครือข่าย ศพก. ให้ครบทุกตำบล สร้างวิทยากรและเกษตรกรต้นแบบเครือข่ายภาคีที่มีความรู้และความสามารถ
- เป็นแหล่งเรียนรู้ฝึกปฏิบัติอาชีพการเกษตรเพื่อความยั่งยืนสู่ Smart Farmer

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ :

- สามารถลดต้นทุนการผลิตจาก 4,294 บาท/ไร่ เหลือ 2,700 บาท/ไร่ ผลผลิตข้าว 1,280 กิโลกรัม/ไร่
- ผลิตข้าวครบวงจร

หลักสูตรเรียนรู้ :

1. การตรวจวิเคราะห์ดินและน้ำ
2. การทำบัญชีครัวเรือน
3. การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อปลูกไม้ผล
4. การเลี้ยงปลาเบญจพรรณ

หลักสูตรบังคับ :

1. การทำน้ำหมักชีวภาพ
2. เศรษฐกิจพอเพียง
3. การทำนาแบบลดต้นทุน
4. การทำนาแบบลดต้นทุน

หลักสูตรเสริม :

1. การทำน้ำยาล้างจาน, น้ำยาสระผม
2. การทำฮอร์โมนไข่เร่งติดออก
3. การทำปุ๋ยหมักกองเตี้ย
4. การปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้

ศูนย์เครือข่าย ตำบลบางไทร จำนวน - ศูนย์

(4) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

ตำบลบางไทร มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่จำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ ประมง นิคมเกษตรกรรมฯ บางไทร

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ประมง นิคมเกษตรกรรมฯ บางไทร

ที่อยู่ นิคมเกษตรกรรมทหารผ่านศึกพิการบางไทร ตำบลบางไทร

กิจกรรม : ผลิตสัตว์น้ำ (ปลาเบญจพรรณ)

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต 20%
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต 20%
- เป้าหมายรายได้ 5,000 บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย 2,500 บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

1. เทคนิคการจัดการการผลิต
2. มาตรฐานสินค้า และตลาดรองรับ
3. การบริหารจัดการกลุ่ม

ตารางที่ 8 แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ประมง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรม	เดือน													ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
เตรียมหาปัจจัยในการผลิต ให้ทันการเพาะเลี้ยงตลอดปี 2566															
กำหนดสมาชิกในการเป็นผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ															
ติดต่อ ตลาดรับซื้อ															
ผลิตสัตว์น้ำเพื่อจำหน่าย															

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 2567)

ตารางที่ 9 แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ประมง ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
1	10	แปลงใหญ่ประมงนิคมเกษตรกรรมฯ บางไทร	สัตว์น้ำ/ ปลาเบญจพรรณ	-	-	นายณฤต บันเกตุ	064 513 6821

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 2567)

1.2 ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

1) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลบางไทร

ตารางที่ 10 แสดงทรัพยากรดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	-
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	847.96	99.99
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	518.11	99.99
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	11,076	100

(ที่มา : Agri-Map , พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 5 แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : Agri-Map , พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 6 แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : Agri-Map , พ.ศ. 2566)

2) ทรัพยากรน้ำ

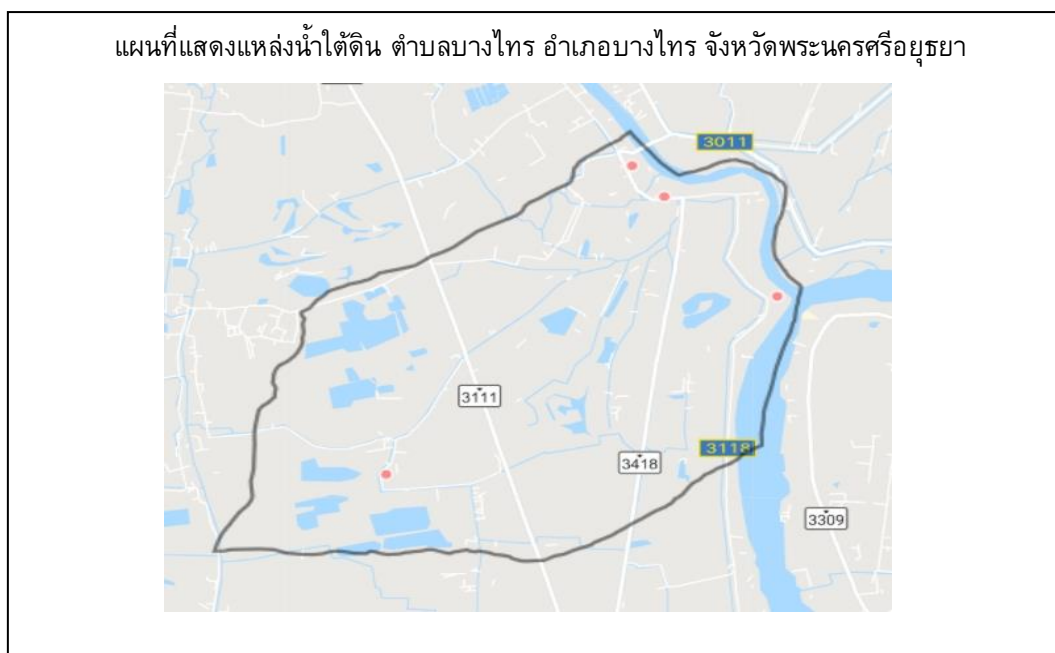
ตำบลบางไทร เป็นพื้นที่ชลประทาน 6,233.17 ไร่ อาศัยน้ำชลประทาน อ่างเก็บน้ำแหล่งน้ำธรรมชาติ และน้ำใต้ดินในการทำเกษตรเป็นหลัก ประมาณ 80 % ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาล ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น 5 บ่อ
แยกรายชื่อได้ดังนี้

หมู่ที่ 1	จำนวน	1	บ่อ
หมู่ที่ 2	จำนวน	1	บ่อ
หมู่ที่ 4	จำนวน	1	บ่อ
หมู่ที่ 9	จำนวน	1	บ่อ
หมู่ที่ 10	จำนวน	1	บ่อ

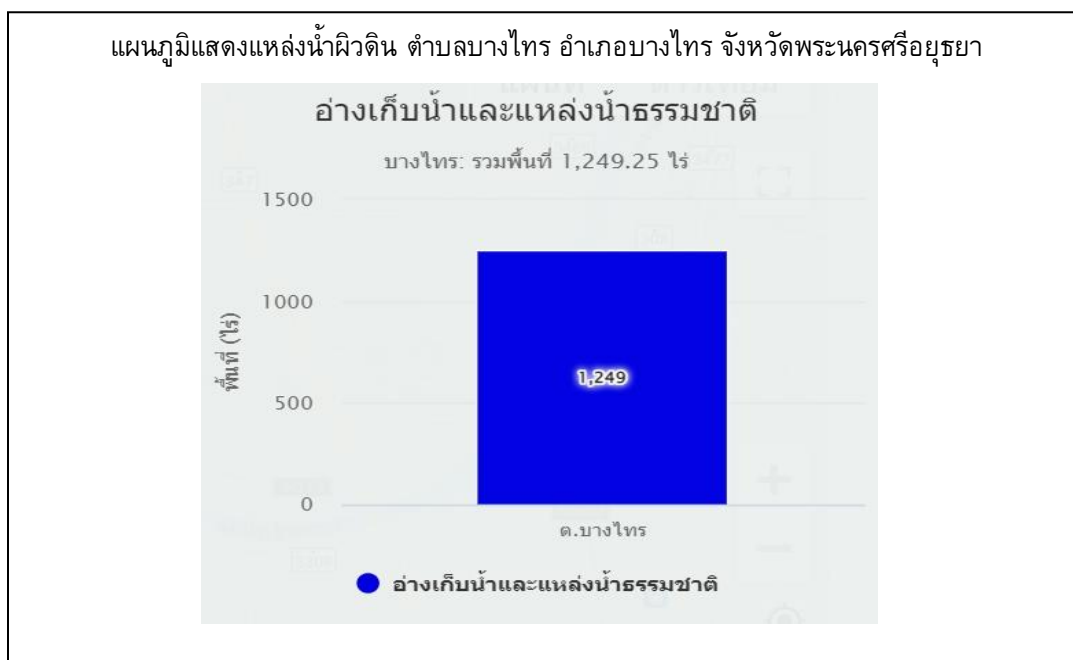

ภาพที่ 7 แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, Agri-Map, พ.ศ. 2567)

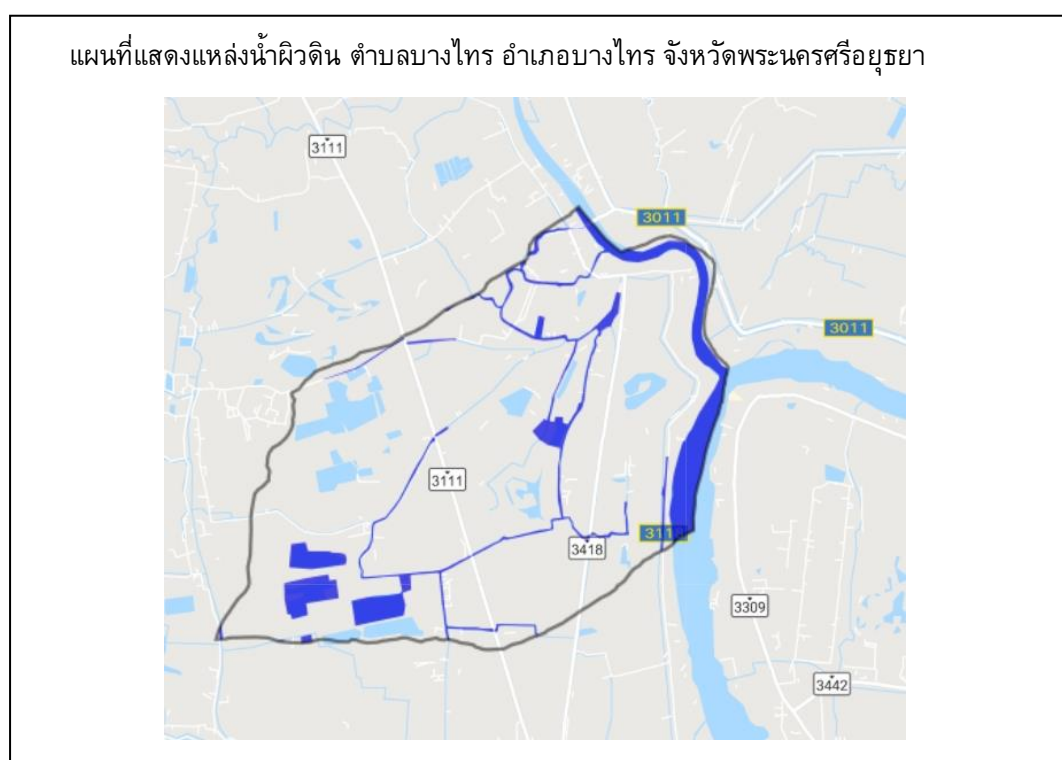

ภาพที่ 8 แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, Agri-Map, พ.ศ. 2567)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ อ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน 1,249.25 ไร่

ภาพที่ 9 แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : Agri-Map, พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 10 แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : Agri-Map, พ.ศ. 2567)

1.3 สีน้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้าน้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ด้วยว่า ไม่มี)

- ไม่มี

1.4 สีน้าเกษตรที่สำคัญ

1.4.1 ชนิดสินค้าน้า : ข้าว

1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

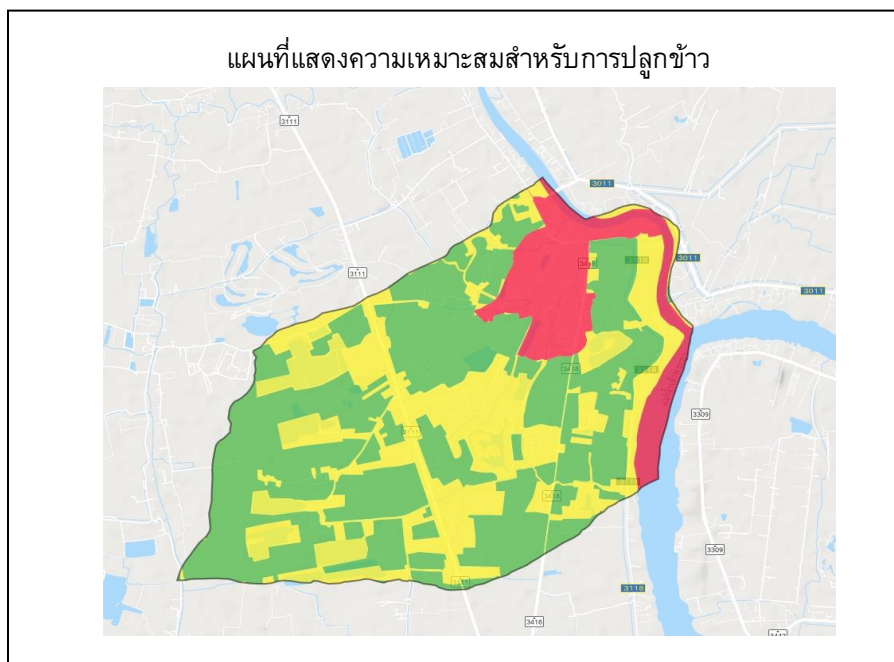
(1) เขตความเหมาะสม

ตำบลบางไทร มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน 12,442.40 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 6,564.60 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 52.76 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) จำนวน 4,294.70 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 34.52 และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน 1,583.10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.72

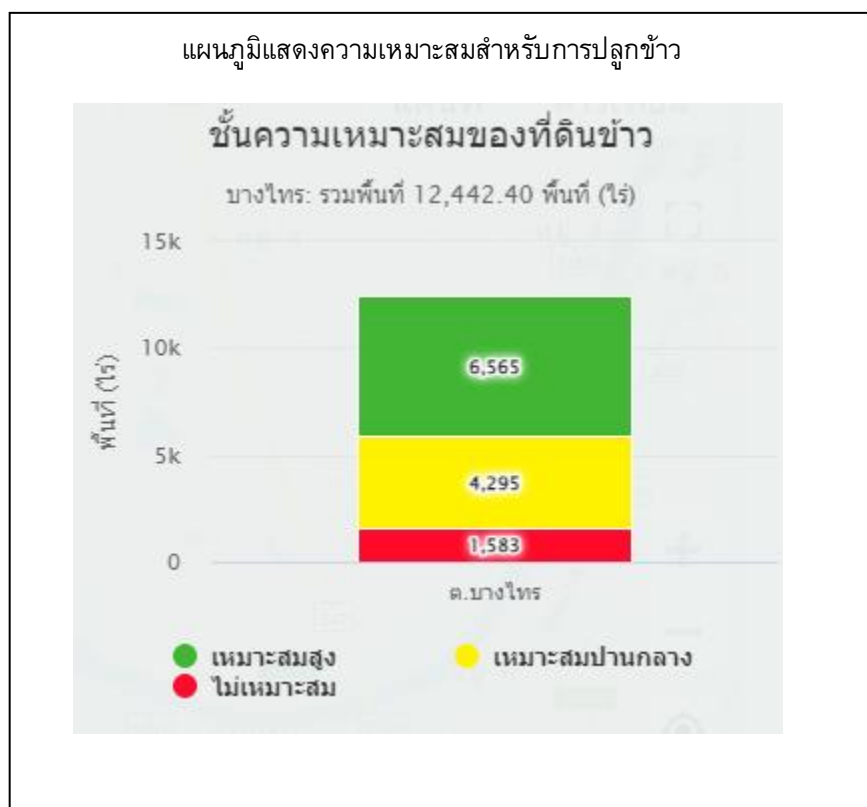
ตารางที่ 11 แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลบางไทร	6,564.60	4,294.70	-	1,583.10	12,442.40

(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2566)

ภาพที่ 11 แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 12 แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับสำหรับปลูกข้าว ตำบลบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

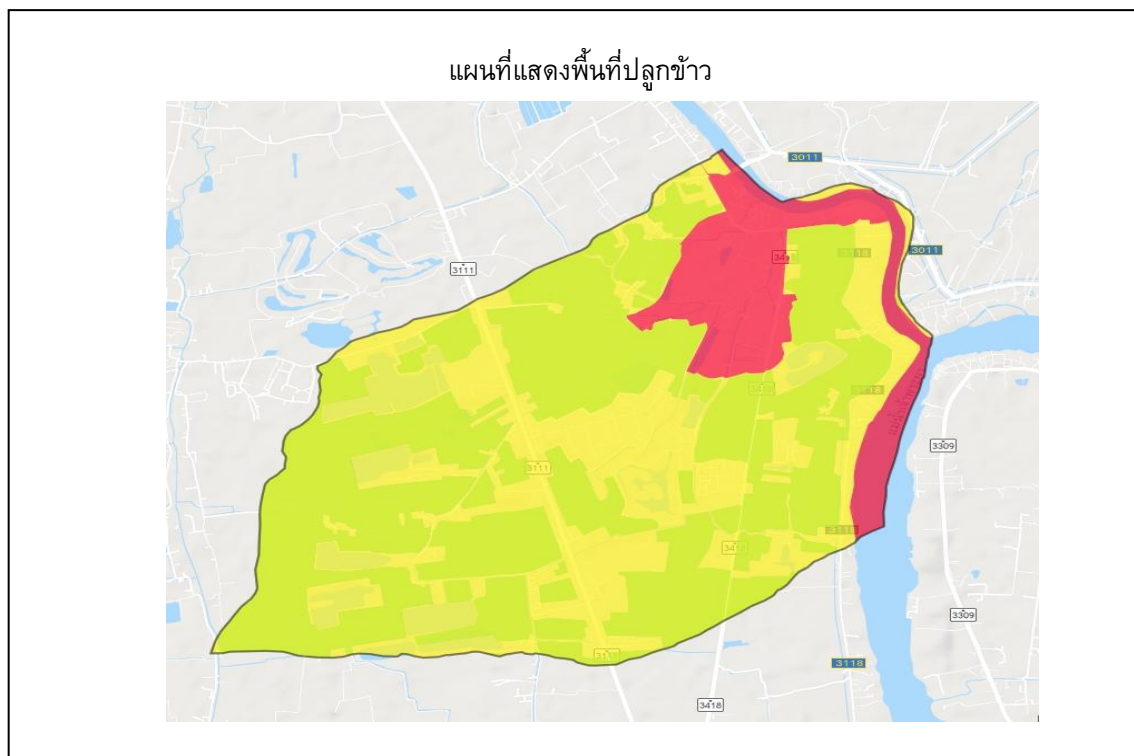
(2) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน 6,564.60 ไร่

ตารางที่ 12 แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
1	1-10	6,564.60
	รวม	6,564.60

(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2566)

ภาพที่ 13 แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

(3) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

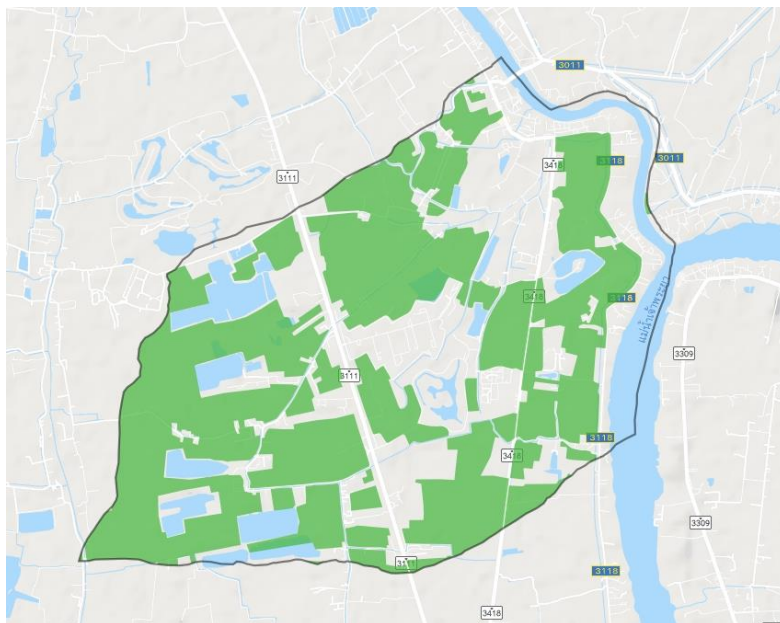
ตำบลบางไทร มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน 6,564.60 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 6,564.60 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 13 แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลบางไทร	6,564.60	-	-	-	6,564.60

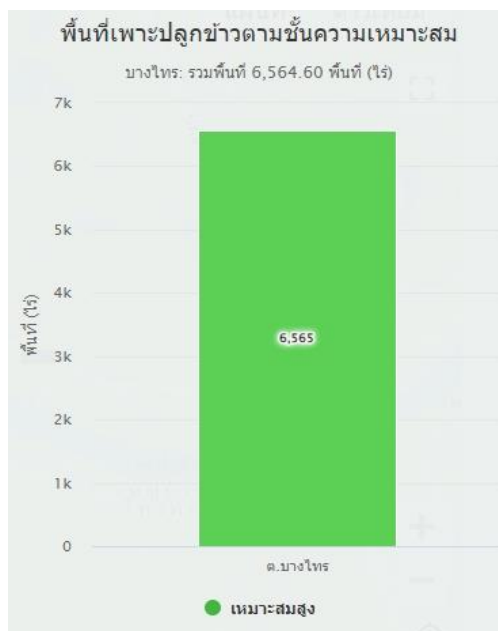
(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2566)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 14 แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 15 แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2566)

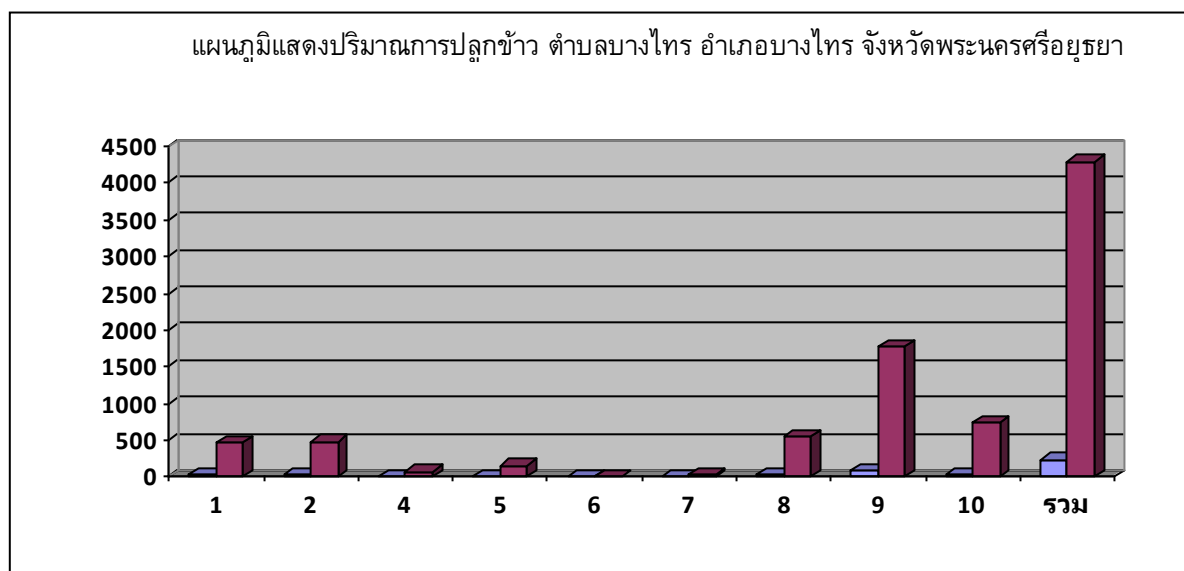
2) ปริมาณการผลิต

ตำบลบางไทร มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน 4,294 ไร่ 239 ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากหมู่ที่ 9 จำนวน 1,772 ไร่ จำนวน 94 ครัวเรือน รองลงมาคือหมู่ที่ 10 จำนวน 746.75 ไร่ 30 ครัวเรือน และหมู่ที่ 8 จำนวน 546 ไร่ 32 ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ 14 แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
1	30	471.75	471.75	377.4	0.80
2	37	486.75	486.75	389.4	0.80
4	5	72	72	57.6	0.80
5	8	159.75	159.75	127.8	0.80
6	1	9.25	9.25	7.4	0.80
7	2	29.75	29.75	23.8	0.80
8	32	546	546	436.8	0.80
9	94	1,772	1,772	1,417.6	0.80
10	30	746.75	746.75	597.4	0.80
รวม	239	4,294	4,294	3,435.2	-

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 16 แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. 2566)

3) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล)

- 1) การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ กข 31 กข 41 กข 57 หอมประทุม ฯลฯ
- 2) การเตรียมดิน เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเตรียมดินโดย ไถตะ ไถแปร และต้อนา
- 3) การปลูกข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวโดยการหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวออก อัตรา 25 กก./ไร่
- 4) ระบบการให้น้ำในแปลงนาเกษตรกร ทั้งหมดอาศัยระบบชลประทานและน้ำฝนเป็นหลัก
- 5) การดูแลรักษา เกษตรกรกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคนและสารเคมี มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนงอกควบคู่ไปพร้อมกับการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหลังงอก เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดโรคใบขาว เพลี้ยไฟ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ฯลฯ

6) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรใส่ปุ๋ยโดยใช้แรงงานคนและเครื่องจักรในการใส่ปุ๋ยเคมี และใส่ปุ๋ยเคมีจำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เมื่อข้าวอายุ 20 - 30 วัน ครั้งที่ 2 ข้าวอายุเดือน 60 วัน โดยใช้สูตร 16-20-0 ในอัตรา 25 กก./ไร่ และใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 ในอัตรา 25 กก./ไร่

7) การเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวข้าวโดยใช้เครื่องจักรในการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่ ใช้รถเกี่ยวข้าว และใช้รถบรรทุกในการนำข้าวไปขายโรงสี

8) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการอัดฟางข้าว ไถกลบตอซัง และใช้น้ำหมักใส่พร้อมการปล่อยน้ำเข้านา

9) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชโดยใช้สารเคมี

4) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบางไทร มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว(นาปี)	←.....→			←.....→	△			▽	←.....→		△	→.....
ข้าว (นาปรัง)	←.....→		▽	←.....→							←.....→	

สัญลักษณ์

←.....→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ 17 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ในตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร , พ.ศ.2567)

5) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบางไทร มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทาน นาปี มีต้นทุน 5,310 บาท และนาปรัง มีต้นทุน 5,290 บาท

ตารางที่ 15 แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี 2565 ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
	นาปี (บาท/ไร่)	นาปรัง (บาท/ไร่)	นาปี (บาท/ไร่)	นาปรัง (บาท/ไร่)	
ค่าเตรียมดิน	320	320	-	-	
ค่าเมล็ดพันธุ์	350	350			
ค่าปุ๋ยเคมี	1,650	1,550	-	-	
สารกำจัดแมลง / วัชพืช	300	300	-	-	
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง / หล่อลื่น	270	300	-	-	
ค่าเช่าที่ดิน	1,000	1,000	-	-	
ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	120	120	-	-	
ค่าเก็บเกี่ยว	250	250	-	-	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	1,050	1,100	-	-	ค่าจ้างหว่านข้าว, หว่านปุ๋ย, ฉีดยา, ค่าแรง, กำจัดพันธุ์ปน
รวม	5,310	5,290	-	-	

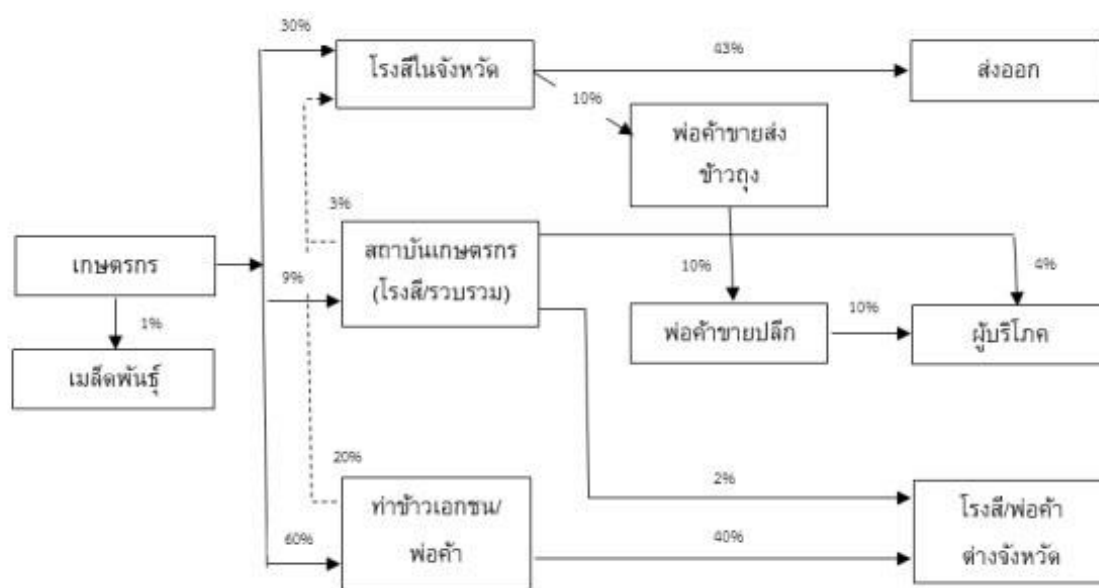
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร , พ.ศ.2567)

6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

(1) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

ในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่มักขายผลผลิตให้โรงสีข้าวโดยตรง โดยจ้างรถบรรทุกขนส่งข้าวไปยังโรงสี ค่าขนส่งขึ้นอยู่กับระยะทางและจำนวนผลผลิต ข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำไปขายจะมีความชื้นตั้งแต่ 25% ขึ้นไป โดยผู้รับซื้อจะตีราคาโดยหักลดความชื้นเบ็ดเสร็จทำให้เกษตรกรรู้สึกว่าได้ราคาต่ำ โดยข้าวเปลือกที่ผลิตได้จำหน่ายให้โรงสีข้าว ร้อยละ 99 ส่วนที่เหลือเก็บไว้ทำพันธุ์ข้าว ร้อยละ 1

แผนภูมิแสดงเส้นทางวิถีตลาดของตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 18 แสดงวิถีการตลาด ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร , พ.ศ.2567)

(2) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลบางไทร ไม่มีแหล่งรับซื้อผลผลิตหรือโรงงานแปรรูป เกษตรกรส่วนใหญ่จะนำผลผลิตไปจำหน่ายในพื้นที่อำเภอกัลป์เคียง

7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบางไทร มีเกษตรกรที่เป็นเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ ที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว คือ นายสุเทพ สุขสมนาค ซึ่งมีองค์ความรู้ทักษะความชำนาญ ในการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าว ตารางที่ 16 แสดง Smart Farmer ต้นแบบ ในด้านการผลิตข้าว ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
1	นายสุเทพ สุขสมนาค	2	บางไทร	บางไทร	2565	ข้าว

1.4.2 ชนิดสินค้า กล้วยน้ำว่า

1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(1) เขตความเหมาะสม

การเลือกพื้นที่และการเตรียมพื้นที่ปลูก ควรเป็นที่ราบไม่มีน้ำท่วมขัง มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการเจริญเติบโตตลอดฤดูปลูก ลักษณะดินเป็นดินร่วน หรือร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนทราย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ปานกลาง (pH ประมาณ 5.5 - 7.5) มีการระบายน้ำได้ดี ถ้าเป็นที่ลุ่มควรยกทรงเพื่อระบายน้ำ

(2) พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า

ตำบลบางไทร มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า จำนวน 14 ครัวเรือน 23.5 ไร่

ตารางที่ 17 แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า ตำบลบางไทร

ตำบล	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า (ไร่)
บางไทร	11	11.75

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567

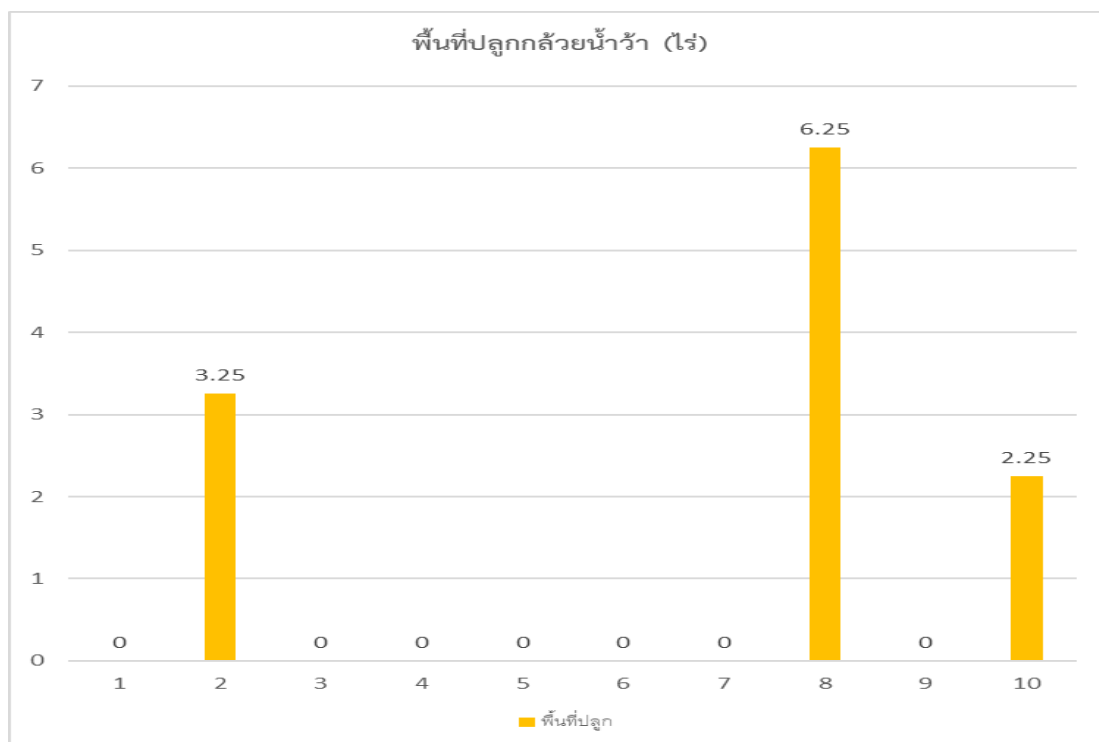
2) ปริมาณการผลิต

ตำบลบางไทร มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า จำนวน 11.75 ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ 8 จำนวน 6.25 ไร่ รองลงมาคือ หมู่ 2 จำนวน 3.25 ไร่ และ หมู่ 10 จำนวน 2.25 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 18 แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว่า ตำบลบางไทร

หมู่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อ ไร่ (ตัน)
2	3	3.25	3.25	2.92	0.9
8	6	6.25	6.25	5.62	0.9
10	2	2.25	2.25	2.02	0.9
รวม	11	11.75	11.75	10.56	0.9

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567

ภาพที่ 19 แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบางไทร
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567)

3) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(1) การใช้พันธุ์ดี

กล้วยชอบอากาศร้อนชื้น ถ้าอุณหภูมิต่ำกว่า 14 องศาเซลเซียส จะชะงักการเจริญเติบโต ดังนั้นดินฟ้าอากาศของประเทศไทย จึงเหมาะแก่การปลูกกล้วยมาก กล้วยชอบดินปนทรายที่มีลักษณะร่วน มีการระบายน้ำและอากาศหมุนเวียนได้ดี หากมีหน่อมากเกินไป ควรเอาออกบ้าง เพื่อไม่ให้แย่งอาหารจากต้นแม่ ควรเก็บหน่อไว้สัก 1 - 2 หน่อ เพื่อให้เป็นตัวพุ่มต้นแม่ การกำจัดหน่ออาจใช้เสียมคมๆ หรือมีดแซะลงไป หรือใช้มีดตัดแล้วคว้านหน่อที่อยู่เหนือดิน แล้วหยอดน้ำมันก๊าดที่บริเวณจุดเจริญ เพื่อยับยั้งการเจริญต่อไป ถ้ากล้วยอยู่ระหว่างออกดอกไม่ควรแซะหน่อ เพราะจะกระทบกระเทือนถึงต้นได้ เกษตรกรส่วนใหญ่นิยม ซื้อท่อนพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้ และบางรายซื้อต้นพันธุ์จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จะได้ต้นพันธุ์ที่ปลอดโรค มีคุณภาพ ตรงตามพันธุ์เดิม และควรเลือกต้นกล้าที่สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่มีอาการของโรค และการทำลายของแมลงศัตรูพืช

(2) การเตรียมดิน

การเตรียมดิน ไถพรวนกลับดินลึกประมาณ 30 เซนติเมตร ตากดินนาน 7-10 วัน เพื่อกำจัดวัชพืช จากนั้นใส่ปุ๋ยหมักที่ขยายเชื้อไตรโคเดอร์มา อัตรา 100-200 กรัมต่อหลุม ป้องกันโรคตายพวย และไถพรวนกลบ ถ้าพื้นที่เป็นดินเหนียวหรือบริเวณที่มีน้ำท่วมขัง ควรยกร่อง และปลูกบนแนวสันร่อง ระยะที่เหมาะสมคือ 2.5 x 2.5 เมตร จำนวนต้นเฉลี่ย 200 - 250 ต้น/ไร่

(3) การปลูก

ปลูกด้วยหน่อใบแคบ หรือต้นพันธุ์ที่ได้จากการเพาะปลูกเลี้ยงเนื้อเยื่อ โดยเตรียมหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ผสมดินปุ๋ยคอกจำนวน 5 กิโลกรัม และปุ๋ยร็อคฟอสเฟส จำนวน 50 กรัม เข้าด้วยกันใน หลุมให้สูงประมาณ 2 ใน 3 ของหลุม ยกถุงกล้าต้นไม้วางในหลุมโดยระดับของดินในถุงสูงกว่าระดับดินปากหลุมเล็กน้อยใช้มีดที่คมกรีดถุงจากก้นถุงขึ้นมาถึงปากหลุมทั้ง 2 ด้าน (ซ้ายและขวา) จากนั้นดึงถุงพลาสติกออกโดยระวังอย่าให้ดินแตก กลบดินที่เหลือลงในหลุม กดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น คลุมดินบริเวณโคนต้นด้วยฟางข้าว หรือหญ้าแห้ง และรดน้ำให้ชุ่ม

(4) ระบบการให้น้ำ

ปริมาณของการให้น้ำขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ ความชุ่มชื้นของดิน ปริมาณลมที่พัดผ่าน จะทำให้การคายน้ำมาก จึงไม่ควรปล่อยให้ผิวหน้าดินแห้งติดต่อกันเป็นเวลานาน เนื่องจากรากจะหาอาหารอยู่บริเวณผิวดิน จึงทำให้หยุดชะงักการเจริญเติบโต โดยปริมาณน้ำที่เหมาะสมที่สุดสำหรับกล้วยอยู่ระหว่าง 17 - 20 ลิตร ต่อต้นต่อวัน

(5) การดูแลรักษา

การตัดแต่งหน่อกล้วยน้ำว้า : สามารถตัดแต่งหน่อ_หลังจากปลูกประมาณ 3 - 4 เดือน จะมีหน่อขึ้นมารอบ ๆ โคนให้ตัด ไปเรื่อยจนกว่าจะเริ่มออกปลี หรือหลังปลูกแล้วประมาณ 7 - 8 เดือน ควรมีการไถหน่อทดแทน 1 - 2 หน่อ โดยหน่อที่ 1 และที่ 2 ควรมีอายุห่างกันประมาณ 4 เดือน เพื่อให้ผลกล้วยมีความอุดมสมบูรณ์ โดย เลือกหน่อที่อยู่ในทิศทางที่ตรงกันข้าม

การตัดแต่งใบกล้วยน้ำว้า : ควรทำการตัดแต่งช่วงที่ต้นเริ่มโตจนถึงเก็บเกี่ยว โดยเลือกใบแก่ และใบที่เป็นโรคออก ตัดให้เหลือประมาณ 7 - 12 ใบ เพื่อป้องกันต้นกล้วยโคนช่วงออกปลี เพื่อใช้ใบปรุงอาหาร และเพิ่มความเจริญเติบโตของผลกล้วย

(6) การใส่ปุ๋ย

ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 หรือ 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัม ต้น/ปี โดยแบ่งใส่ 4 ครั้ง ๆ ละ 250 กรัม
ครั้งที่ 1 ใส่หลังปลูก 1 สัปดาห์ ใช้สูตร 15-15-15
ครั้งที่ 2 ใส่หลังจากครั้งที่ 1 ประมาณ 3 เดือน ใช้สูตร 15-15-15
ครั้งที่ 3 ใส่หลังจากครั้งที่ 2 ประมาณ 3 เดือน ใช้สูตร 15-15-15
ครั้งที่ 4 ใส่หลังจากครั้งที่ 3 ประมาณ 3 เดือน ใช้สูตร 13-13-21

(7) การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยว เริ่มต้นด้วยการตัดเครือกล้วยหลังจากกล้วยออกปลี 100-120 วัน แล้วตัดแบ่งเป็นหวีบ่มให้สุก โดยเรียงกล้วยทับกัน 3-5 ชั้น คลุมด้วยผ้าพลาสติกไว้ 24 ชั่วโมง แล้วเปิดผ้าออก วางพักไว้ 4-6 วัน แต่หากระยะเวลาในการขนส่งนาน อาจตัดกล้วยเมื่อความแก่ประมาณ 75% การดูลักษณะความอ่อนแก่ของกล้วยจากลักษณะผล เช่น ดูขนาดลูกกล้วย เหลี่ยมกล้วย หรือใช้วิธีการนับอายุจากวันแทงปลี หรือวันตัดปลี

(8) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว หลังจากตัดเครือกล้วยแขวนไว้บนราว ปล่อยให้ยางไหลจนแห้ง ทำความสะอาดผลหรือบริเวณปลายผลที่มีกลีบแห้งติดอยู่ออกให้หมด แยกเครือกล้วยออกเป็นหวี ๆ อย่างระมัดระวังอย่าให้ รอยตัดชำ คัดเลือกผลที่มีรอยตำหนิ หวีที่ไม่ได้ขนาดออก จุ่มในน้ำผสมสารโรอาเบนดาโซล แล้วผึ่งลมหรือเป่าให้แห้ง จากนั้นนำไปยังโรงเรือนเพื่อคัดขนาดบรรจุ

(9) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

1. โรคตายพราย (Panama disease หรือ Fusarium wilt) เกิดจากเชื้อรา *Fusarium oxysporum f.sp. Cubense* เข้าทำลายราก และมีการเจริญเข้าไปในท่อน้ำ ท่ออาหาร ทำให้เกิดอุดตัน ใบจึงมีอาการขาดน้ำ เหี่ยวเฉา และเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ทักพับ การเจริญจะชะงักงัน และตายในที่สุด โรคนี้สามารถระบาดไปทางดิน ดังนั้นต้นที่อยู่ในบริเวณนั้นจะถูกโรคนี้นทำลายหมด จึงควรทำความสะอาดโคนกอกล้วย อย่าให้รก ทำทางระบายน้ำให้ดี และราดด้วยแคลแพน 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

2. โรครากเน่าและต้นกล้าเหี่ยว สาเหตุ : เชื้อรา *Fusarium oxysporum*

ลักษณะอาการ : ต้นกล้าแสดงอาการเหี่ยว บริเวณรากบางส่วนเปลี่ยนจากสีขาวเป็นสีน้ำตาล พบในช่วงอนุบาลต้นกล้าในเรือนเพาะชำ การป้องกันกำจัด ได้แก่ ใช้วัสดุเพาะกล้าที่เป็นขุยมะพร้าว ขี้เถ้าแกลบ หรือวัสดุอื่น ผสมกับดินปลูกในอัตราส่วนที่ พอเหมาะ ควรแยกต้นกล้าที่เริ่มแสดงอาการเหี่ยวออกจากต้นปกติ และรีบเปลี่ยนวัสดุปลูกใหม่ ก่อนปลูกจุ่มต้นกล้าในสารเคมีกำจัดเชื้อรา เช่น คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ ฟอสอีทิล อะลูมิเนียม หรือฟิซีเอ็นบี ผสมอีทีไดอะโซล เพื่อยับยั้งการเจริญของเชื้อราสาเหตุที่อาจปนเปื้อนอยู่บนกล้า รวมทั้ง ผสมเชื้อราปฏิปักษ์ไตรโคเดอร์มา (*Trichoderma harzianum*) ในวัสดุเพาะกล้า

3. ตัววงวงเจาะต้น (banana stem weevil) ชื่อวิทยาศาสตร์ *Odoiporus olivier* (Coleoptera: Curculionidae) ลักษณะทั่วไป ตัวเต็มวัยมีสีดำเลื่อมเป็นมัน ขนาดลำตัวยาว 1.5-2 เซนติเมตร มีขนาดใหญ่กว่าตัววงวงไซเหง้า ลักษณะการทำลาย หนอนกัดกินเนื้อเยื่อต้นกล้วยเข้าไปถึงไส้กลางลำต้น ภายนอกมองเห็นเป็นรูพรุน ทำให้ต้นกล้วยตาย หากเข้าทำลายในระยะใกล้ออกปลีจนถึงตกเครือจะทำให้เครือหักพับกลางต้น หรือเหี่ยวเฉา ต้นตาย

การป้องกันกำจัด ได้แก่

- นำต้นกล้วยที่ตัดแล้วออกนอกแปลงปลูก เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นที่อาศัยของตัววงวงเจาะลำต้น
- ตัดต้นกล้วยที่เก็บเกี่ยวแล้วบริเวณโคนต้นยาวประมาณ 30-40 เซนติเมตร ผ่าครึ่งแล้ววางหน้าที่ผ่า ติดผิวดิน ใช้ใบกล้วยคลุมไว้ เพื่อให้ท่อนกล้วยคงความสดนานขึ้น วางไว้อย่างน้อย 20 จุด โดยทิ้งช่วงห่างระหว่าง ต้น 20 ต้น ตรวจนับจำนวนแมลงทุก 3-4 วัน ถ้าพบแมลงมากกว่า 4 ตัวต่อกับดัก แสดงว่ามีการระบาด ควรฉีดพ่น สารเคมีฆ่าแมลง
- ใช้สารเคมี เช่น ไบเฟนทริน ฟิโปรนิล หรือโปรไทออส ตามอัตราที่แนะนำตามฉลาก

4) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบางไทร มีการปลูกกล้วยน้ำว้า ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วยน้ำว้า	←→ △							←→ ▽				

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ 19 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบางไทร

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567)

5) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบางไทร มีต้นทุนการผลิตโดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน 7,040 บาท

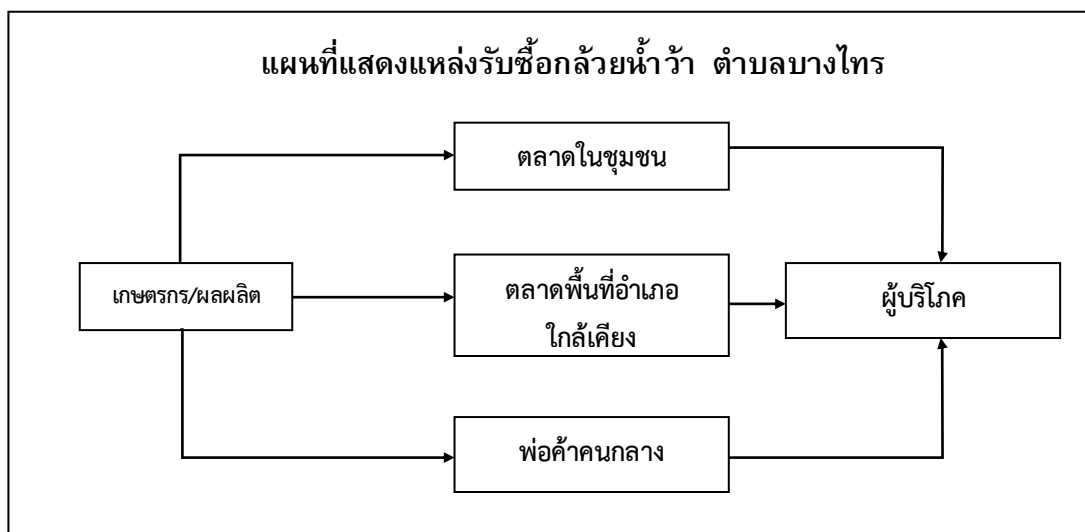
ตารางที่ 19 แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี 2566 ตำบลบางไทร

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
ไถพรวน	250	
หน่อพันธุ์กล้วยน้ำว้า	3,000	ระยะปลูก 2.5 x 2.5 เมตร
ค่าจ้างปลูก	300	
ยาคุมวัชพืช (2 ครั้ง)	300	
ปุ๋ยเคมี50..... กก./ไร่ (....3... ครั้ง)	1,200	
ปุ๋ยอินทรีย์50..... กก./ไร่ (....2...ครั้ง)	350	
ให้น้ำ ครั้ง/เดือน	1,000	
เก็บเกี่ยวกลีโกรัมละ บาท	600	300 บาท/คน
รวม	7,040	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567 สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(1) วิธีการตลาด

จำหน่ายผลผลิตในตลาดภายในชุมชน และส่งจำหน่ายตลาดในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง โดยบางรายมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิต และเกษตรกรจะแบ่งผลผลิตบางส่วนไว้บริโภคในครัวเรือน

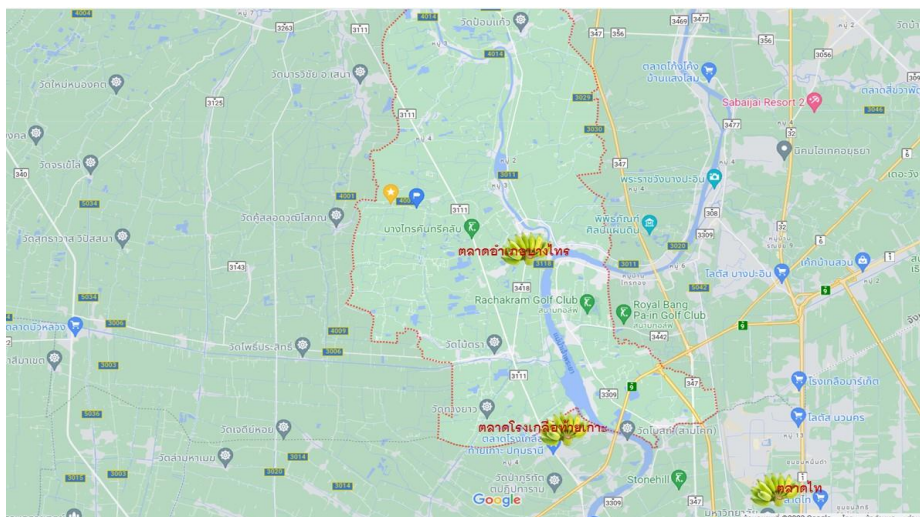

ภาพที่ 20 แสดงวิถีตลาดของกล้วยน้ำว้า ตำบลบางไทร

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2566)

(2) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

การจำหน่ายกล้วยน้ำว้าของเกษตรกรในตำบลบางไทรเป็นการจำหน่ายแบบหน้าสวนกับผู้ซื้อโดยตรง/รถเร่ บางส่วนส่งไปขายยังตลาดนอกพื้นที่ เช่น ตลาดโรงเกลือท้ายเกาะ และตลาดไท

ภาพที่ 21 แสดงแหล่งรับซื้อกล้วยน้ำว้า ตำบลบางไทร

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 25๖๕)

7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบางไทร ไม่มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบด้านไม้ผลในพื้นที่

2. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ 20 แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด	1. สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์ 2. พื้นที่ปลูกเป็นที่ราบลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วม 3. น้ำไม่เพียงพอสำหรับทำการเกษตร 4. ต้นทุนการผลิตสูง 5. โรคและแมลง	1. ต้องมีการปรับปรุงบำรุงดิน โดยให้หน่วยงานภาครัฐให้ความรู้ในการแก้ไขปรับปรุงดิน พร้อมสนับสนุนวัสดุในการปรับปรุงดิน เช่น ปูนมาร์ล ปุ๋ยพืชสด 2. ส่งเสริมอาชีพทางเลือกหรือพืชทางเลือกให้เกษตรกรในช่วงที่เสี่ยงน้ำท่วม 3. ปรับเปลี่ยนให้เกษตรกร ปลูกพืชใช้น้ำน้อย ในฤดูแล้งหลังทำนา 4. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ ลดการใช้สารเคมี 5. ส่งเสริมให้ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ลดการใช้ปุ๋ยมากเกินไป	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	1. เกษตรกรส่วนมากสูงวัย 2. ขาดการถ่ายทอดให้กับเกษตรกรรุ่นต่อไป 3. ขาดความรู้ในการดำเนินกระบวนการกลุ่ม	1. กระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่ม สร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกร 2. สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าทดแทนเกษตรกรสูงวัย 3. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ 4. ส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร 5. ส่งเสริมให้มีความรู้ด้านมาตรฐานการผลิต และแปรรูป	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์	1. ต้นทุนการผลิตสูง 2. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการแปรรูป 3. ไม่ได้รับรองมาตรฐานด้านการผลิต	1. สนับสนุนอุปกรณ์ในการแปรรูปให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร 2. วางแผนการผลิตและการแปรรูปให้สอดคล้องกัน 3. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐานในด้านการผลิต 4. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคาก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพและวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

3. การจัดทำ TOWS Matrix

3.1 การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลบางไทร

ตารางที่ 21 แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S) <ul style="list-style-type: none"> - เป็นที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ - เป็นที่ตั้งเทศบาล - มีโรงพยาบาลประจำอำเภอ - อยู่ใกล้กรุงเทพฯ และตลาดไท - มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติและระบบชลประทานในพื้นที่ - มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าในท้องถิ่น - มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ - มีวิสาหกิจชุมชน - เกษตรกรมีความรู้ความชำนาญในการทำเกษตร - เกษตรกรปลูกพืชตามความเหมาะสมกับพื้นที่ 	จุดอ่อน (W) <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่ราบลุ่ม น้ำท่วมซ้ำซาก - ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ - เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ - ยึดติดกับการทำการเกษตรแบบดั้งเดิมขาดการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ - สินค้าเกษตรยังไม่มีการแปรรูปหรือต่อยอด - ขาดแคลนแหล่งผลิตข้าวพันธุ์ดี - เกษตรกรขาดการวางแผนการผลิตที่ดี - เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการทำบัญชีครัวเรือนและยังไม่สามารถลดต้นทุนในการผลิตได้
โอกาส (O) <ul style="list-style-type: none"> - การสนับสนุนโครงการจากหน่วยงานของรัฐ - มีการสนับสนุนแหล่งสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. และสหกรณ์การเกษตร - มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด - อปท. สนับสนุนงบประมาณเพื่อเรียนรู้ด้านการเกษตร 	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) <ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนให้สหกรณ์การเกษตรเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่าย - ส่งเสริมให้กลุ่มในชุมชนสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันในทุกระดับ เพื่อจำหน่ายผลผลิต - พัฒนาศักยภาพกลุ่มในชุมชนให้มีความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร - มีการสนับสนุนสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. และสหกรณ์การเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มในชุมชน - พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรผู้นำในท้องถิ่น 	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) <ul style="list-style-type: none"> - มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ในการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิต - รวมกลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวพันธุ์ดีเพื่อจำหน่าย
ภัยคุกคาม (T) <ul style="list-style-type: none"> - โรคและแมลง - พื้นที่การเกษตรเป็นทุ่งรับน้ำ - พื้นที่การเกษตรเสี่ยงน้ำท่วม - ราคาผลผลิตขึ้นอยู่กับตลาดโลก - ปัจจัยการผลิตมีแนวโน้มราคาเพิ่มขึ้น - สินค้าการเกษตรบางอย่างส่งออกไม่ได้ 	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) <ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนให้เกษตรกรวางแผนการผลิตพืชที่ตรงกับความต้องการของตลาด - การเพิ่มคุณภาพการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด - การพัฒนาเกษตรกรผู้นำ Smart farmer 	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศักยภาพกลุ่มในชุมชนให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร - พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพ - สนับสนุนให้เกษตรกรสำรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ - ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชตามความต้องการของตลาด - พัฒนาให้เกษตรกรรู้จักการวางแผนการผลิตเพื่อผลิตสินค้าและการส่งออก

3.2 การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก

- 1.1 สนับสนุนให้สหกรณ์การเกษตรเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่าย
- 1.2 ส่งเสริมให้กลุ่มในชุมชนสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันในทุกระดับ เพื่อจำหน่ายผลผลิต
- 1.3 พัฒนาศักยภาพกลุ่มในชุมชนให้มีความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- 1.4 มีการสนับสนุนสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. และสหกรณ์การเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มในชุมชน
- 1.5 พัฒนาศักยภาพเกษตรกรเพื่อเป็นเกษตรกรผู้นำในท้องถิ่น

2. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- 2.1 มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ในการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิต
- 2.2 รวมกลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวพันธุ์ดีเพื่อจำหน่าย

3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- 3.1 สนับสนุนให้เกษตรกรวางแผนการผลิตพืชที่ตรงกับความต้องการของตลาด
- 3.2 การเพิ่มคุณภาพการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด
- 3.3 การพัฒนาเกษตรกรผู้นำ Smart farmer

4. กลยุทธ์เชิงรับ

- 4.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มในชุมชนให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- 4.2 พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพ
- 4.3 สนับสนุนให้เกษตรกรสำรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ
- 4.4 ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชตามความต้องการของตลาด
- 4.5 พัฒนาให้เกษตรกรรู้จักการวางแผนการผลิตเพื่อผลิตสินค้าและการส่งออก

หมายเหตุ

การตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ต้องเป็นไปตามแบบฟอร์มรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ ตามแนวทางการจัดทำแผน

พัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี 2562 ที่แนบมาพร้อมหนังสือแจ้งจังหวัด

2. ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล

3. การแสดงอ้างอิงแหล่งที่มาของแต่ละข้อมูล

4. นอกจากการบรรยายเนื้อหาแล้วต้องมีตาราง แผนภูมิ หรือแผนที่ประกอบตามแบบฟอร์มรายงาน